

mestnik, svetnik g. Senekovič, je nato priporočal gojenkam, da bude povsod znanje za »Mladiko« in da ji pridobimo mnogo prijateljev. Nazadnje se je zahvalila gđna. voditeljica Jerica Zemljanova vsem za njih naklonjenost, svojim gojenkam pa za marljivost in pozornost, s katero so pri-sostvovala pouku. S tem je bil obed zaključen, in gostje so se razhajali z željo, da bi bilo vsake počitnice omogočeno našim učiteljicam izpolniti svojo izobrazbo v gospodinskem kurzu »Društva slovenskih učiteljic«.

Ljudska izobrazba izven šole.

Predaval na III. sestanku jugoslovanskih naprednih učiteljskih abiturientov in abiturientk dne 16. malega srpana 1912 v Ljubljani Drago Gonsi.

Veselo življenje!

Ne poznamo časa, v katerem bi lahko ljudje trdili s tako smelostjo te besede kakor mi. Življenje jim je navadno nudilo premalo veselja. V srednjem veku, v 15., 16. in 17. stoletju lahko to večkrat opazujemo. Za reformacije, kakor tudi za kmetijskih uporov. V prvi dobi so nastopili znani skakači. Ti, kakor uporniki, so bile družbe takih, ki so hrepenili po vselem in burnem življenju; prejšnje jim je bilo enolično. Hoteli so se približati vsakdanjemu življenju, ki so ga uživali le višji stanovi in duhovščina.

Užitek in odpoved! To sta dve točki, med katerima se je pomikala velika množica človeštva in se v svoji zmoti podajala na vse strani: od užitka k odpovedi in nasprotno. Toda najvažnejšo tretjo točko — spoznavo — je poznala le mala četa višjih. Brezdomno trdim, da je ta točka najvažnejša. V tej se zvišuje naša doba nad vsemi prejšnjimi; in sicer v tem, da so vsakemu, tudi siromaku in najnižjemu odprta vrata do srečne bodočnosti, ki se skriva v hrepenenju po resnici. Vsakemu je možno doseči nerazrušno veselje, ki nam ga dajeta veda in znanstvo, bodisi da nam pojasnujeta prirodne uganke ali pripovedujeta o preteklosti človeštva ali nas pa celo vodita v skrivnostne globočine človeške duše.

Tekom zadnjih 10 let lahko zasledujemo gibanje, ki ga mnogi ne razumejo in razne verske, socialne ali politične družbe sovražijo. Mnogo mož in tudi žen, ki so si tekom časa prisvojili mnogo znanstva, se je napotilo med narod in ga poučuje. Ti ne skrivajo svojega znanstva pred drugimi, kakor so delali svečeniki in vražarji starih narodov. Ni jim bilo dosti, narodu v obliki suhoparne znanstvene knjige podati svoje znanje. Delite po bratovsko z nami, kličejo narodu! Kaj nam služi kot hrana, tudi za vas ne bo strup. Kaj nam življenje olajšuje, ga tudi vam ne bo otežilo! Prejmite od nas, kaj je nam prijetno: pouk, zabavo, veda in znanstvo; za življenje in za vaš poklic, za delo in za urice počitka; za vas in za iste, ki jih ljubite; za družbo, v kateri živite in delujete; za domovino, ki ji služite in za narod, katerega »zelena vejica« bodete!

Znanje nas dela svobodne člane človeške družbe!

Spoznavanje nas dela srečne!

Razvite torej svojega duha čez vsa znanstva in človeške zadeve in skrbite, da postanete zreli za veda in znanstvo! Kdaj pa boste zreli? — Če spoznate za važno in postransko kot postransko.

Ne veste, kaka sreča vam sije. Lastnosti, ki sedaj v vas spiijo, se bodo zdramile in okrepile. Postanete harmonični ljudje. Čutili se boste okrepčane, da boste koristili sebi in drugim, posameznim in družbi! Sami boste ustvarjali nove moči, ki bodo plavale v morje človeškega

šola z njimi, tem bolje je zanje — a nikdar za otroka. Lahko trdimo, da ravno trmasto individualni, originalni otroci so oni, iz katerih se da napraviti kaj velikega. In ravno to, da dosedanje šole niso razdeljene na razrede po inteligentnosti, to je njihova največja napaka. Medtem, ko se eni učenci mučijo, da dohajajo, so drugi s stvarino že davno gotovi, in se potem v brezdelju dolgočasijo.

Koliko govore dandanes o individualnem razvoju otroka, o njegovem samostojnem delu, in kaj je v resnici! Kadar pride na to, da bi se imele te visoke ideje uporabiti takrat, ima vsa otrokova okolica tisoč ugovorov, in slednjič mora otrok vendar delati tako, kakor mu kažejo njegovi vzgojitelji. Če pa se predrzne, da misli svoje misli, tedaj ga imenujejo trmoglavca, svojevoljneža, neobgljivca.

Naloga šoli, oziroma vsej vzgoji bi morala biti edina, da postavi otroka pred njegovo lastno vest in mu reče: Vidiš, tako ti pravi vest, delaj tako in ne drugače. Vzgojiti pa bi morali otroka tako, da bi se z n a l ravnati po svoji vesti, saj mu to dostikrat ni niti mogoče. (Konec.)

uma. — Ni vam treba znati za veda in znanstvo, temveč za svoje življenje; za svoje življenje si zbirajte spoznanje!

Izgubljeno bi bilo življenje, naše in vaše, življenje učečih in poslušajočih, če bi ne bil naš največji smoter: vzdigniti kolikor mogoče največjo množico človeštva na stopnjo današnje kulture!

Vsakemu posameznemu podajmo to, kaj mu je primerno, česar si želi; mogoče tudi to, zakaj vemo, da tiči v njem nevedoma. Z veseljem mu dajmo svoje znanje; vidi naj, da mu to storimo z veseljem in gotovo bo tudi njemu pripravilo mnogo veselja.

Tako bo nastala nova pedagogika, socialna pedagogika, ki svoja krila razprostre čez vso zemljo in vse stanove.

Vprašamo se, kdo naj bi pač v prvi vrsti prevzel to nalogo. Brezdomno razna družstva. Imamo cela družstva, ki nosijo po krivici ali pomotoma — ne vem — taka imena. Imenujem naša izobraževalna družstva s prilastkom »katoliška«. Že skoraj v vsaki vasi imamo tako ali slično društvo. Ta družstva bi naj bila nekaki posredovalci med kulturo in narodom. Njihov najvišji smoter bi naj bil: vse svoje delovanje tako urediti, da bi koristila vsemu narodu in se tako povzdignili ljudski blagor. Ali pa je tako? Ne! — Ali je namen teh društev ta? Že zopet ne! Ali delujejo za narodov blagor? Še tretjič ne! In zakaj ne? Ker jih vodijo ljudje, ki sovražijo vsakega, ki se jim ne priljuje in ne hlina. Zato sovražijo ti vse te ter hujkajo in ščuvajo proti njim, ker se nočejo in ne znajo prilizovati. — Kaj se godi na njihovih zborovanjih? Ljudstvo se ščuva proti učiteljstvu, češ, to so brez-značajneži, nasprotniki cerkve itd.

Žal, da imamo take ljudi! Bog jim gotovo ni odločil za njihov vsakdanji kruh te strokovne hujskarije. Zbrali so si jo sami in se v njej vedno boljbolj vadijo. Toda ne ustrašimo se jih! Njihovo pogubno delovanje naj nas bodri še k vztrajnejšemu delu. Saj je naša glavna naloga: vzgojevati narod in ga poučevati, pridobiti narodni družbi in domovini zveste privrženke.

Kdo naj bo naš učenec?

Ves narod.

Ne posamezno, gospodarsko ali socialno sestavljena družba. Ne delavec, ne kmet, ne rokodelc in ne meščan. Delavec ni delodajalec, kmet ni meščan, trgovec ni rokodelc. Vsi se naj snidejo, da skupno delajo in se učijo. Tako bo imel tudi učitelj in učenci največ koristi.

Stojimo na čelu velikega in narodnega dela. Dela, ki mogoče nima konca, ker bomo ljudstvo šele tedaj spoznali, ko bodo iz globočin prihajale gručice in drvele R luči. To pot k luči olajšati, to bodi naša skrb in naloga. Vidimo in hodimo po tej poti, ki nas vodi do smotra, da učence usposobimo za sodelovalce. Poznamo tudi nevarnosti, ki na potu prežijo. Delajmo torej z največjo verno in silo, da se jim izognemo ali jih obvladamo. Parola našega delovanja se ne sme glasiti »ceno in slabo«. Kako se ognemo nevarnosti, to je stvarno vprašanje, vprašanje metodike, vprašanje tistih, ki učijo. Kaj naj učimo? Kako naj učimo? Kdo naj bo učitelj in voditelj? (Dalje.)

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrov na zadruga s omejenim jamstvom.

Promet do konca julija K 110.066 29.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Razpust strok. organizacij francoskega učiteljstva.

Dne 23. avgusta, ko se je vrnil Poincaré iz Rusije, je francoski ministrski svet sklenil na predlog naučnega ministra Sinistkana, da se morajo do 10. sept. vse dose danje učiteljske strokovne organizacije razpustiti.

24. avg. je izšla sledeča okrožnica: Vlada more pripustiti samo učitelje, ki vzgajajo otroke v duhu pravosti, resnosti in varnosti države. Sindikati učiteljski so na shodu v Chambery manifestirali proti tem čustvom; škandal tega shoda se ne sme ponoviti. Ti sindikati so nepostavni, ker so postali središče politične agitacije, in ognjišča narodnega prevrata, česar vlada ne more trpeti.

Zakaj je prišel ta odlok vlade. Francoski učitelji imajo staro močno in bogato organizacijo t. zv. Les Amicales. Ta organizacija pa je zastarela in je postala le nekako podporno društvo, ki se za stanje učit. stanu ne briga.

Zato so mlajši učitelji ustanovili l. 1905. svojo strokovno organizacijo, po zgledu de-

lavskih organizacij. L. 1906. je iz tega nastala narodna zveza, l. 1907. pa se je v Nantesu sklenilo, da pristopi učiteljska organizacija k »Strokovnemu delavskemu združenju« (Confederation générale du travail) v Parizu. L. 1910 se je to uresničilo. Letos pa je na shodu v Chambery 50 strok učiteljstva z več nego 6000 člani manifestiralo za skupnost z delavskimi organizacijami.

Vlada je nastopila proti učiteljskemu sindikatu, ker se je v sindikatih širil protimilitaristični duh. Učiteljstvo ni šlo zaradi tega v organizacijo, niti zaradi tega, da bi vzgajalo »protidomovinsko«, ampak zato, da si pomore v svojem stanu, ker je vlada zanj doslej malo storila. Dogodek je zanimiv, ker kaže boj učiteljstva v franc. republiki za svoj stan.

Iz naše organizacije.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za Šentlensarški okraj je zborovalo l. avgusta pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Navzoče je bilo veliko število udov in imeli smo čast pozdraviti tudi goste gospico Serbec, gosp. dr. Šumenjaka in phil. Kovačiča. Predsednik tov. Maurič prečita dopis članov od Sv. Barbare, v katerem naznanjajo izstop iz društva zaradi dopisa v »Učit. Tov.«. Ker pa je bil tajnik napačno informiran, prosi navzočega člana od Sv. Barbare tov. Krajnc naj mu razžaljeni odpuste in odstopijo od svojega sklepa, kar so tudi storili.

Tov. Klemenčič je podal navzočim izborni referat o nemškem pouku v ljudskih šolah. Teze so sledeče: 1. Kjer potrebe niso dane za pouk v nemščini, naj ta odpade ali pa se poučuje kot prosti predmet. — 2. V ostalih krajih naj se uvede kot obvezni predmet. — 3. Naj se mu odkaže toliko ur, da bo se smoter tudi mogel doseči, in sicer na nižji stopnji tri do štiri ure, na višji štiri do pet ur. — 4. Ure se naj vzamejo od takšnih predmetov, da tem izguba ne bo preveč na kvar. — 5. Smoter bodi: Učenci se naj usposobijo razumevati in zasilno govoriti nemški jezik o predmetih iz vsakdanjega življenja, znati gladko čitati in poznati glavne točke nemškega pravopisa. — 6. Za Spodnje Štajersko naj se izdajo posebni učni načrti. — 7. Pouk se naj prične pred tretjim šolskim letom. — 8. Učitelj se naj poslužuje anal.-nazorne metode, ki jo naj na srednji in višji stopnji menjava z anal.-berilno metodo. — 9. Naj se obrzdi Schr.-Bez. Nem. vadnica, ki pa se naj v novi izdaji temeljito pregledajo in v mnogem oziru olajšajo. Četrty del I. vadnice pa naj popolnoma odpade.

Temu predavanju so potem sledili še razni predlogi, kakor tudi naj se oglase predavatelji za prihodnje zborovanje. Oglasila sta se tov. Krajnc in gosp. dr. Šumenjak. Nato zaključil predsednik zborovanje in prosi, naj se tudi drugih zborovanj člani tako številno udeležijo.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj priredi dne 4. in 5. septembra t. l. izlet na Ivančico na Hrvaškem. Odhod iz Ormoža dne 4. septembra popoldne ob 4. uri z brzovlakom čez Čakovec in Varaždin. Prenočevanje v Ivančih. Dne 5. septembra zaran izlet na goro. Popoldne ob 5. uri povratek v Ormož — istotako z vlakom. Stroški za osebo bodo znašali približno 10 K.

Dobro došli so nam tudi tovariši in tovarišice iz drugih krajev. Ti se naj saj do 2. septembra javijo pri podpisnem, da moremo približno število izletnikov v Ivance naznaniti.

Ako bo 4. septembra slabo vreme, se izlet vrši 7. in 8. septembra.

Jos. Rajšp, Ormož-okolice.

Politiški pregled.

* Češki listi proti dopustu učiteljstva o priliki evharističnega kongresa. »Češke slovo« priobčuje sledeči odlok, naslovljen na okrajne šolske svete na Češkem, datiran z dnem 22. t. m.: V zadevi dopusta učiteljstva o priliki evharističnega kongresa na Dunaju: Zaradi dovoljenja ministrstva za uk in bogočastje je dati javnim učiteljskim močem, ki se hočejo udeležiti evharističnega kongresa na Dunaju, primeren dopust. Če je potrebno, se lahko prične šolski pouk namesto 15. septembra šele 18. septembra po končanem evharističnem kongresu. — »Češke slovo« pripominja k temu odloku: Izražamo svoje največje ogorčenje proti takemu postopanju šolskih oblasti ter pričakujemo, da se naše napredno učiteljstvo ne bo posluževalo tega dopusta.

* Odlikovanje. Deželnemu šolskemu nadzorniku v Zagrebu, Antonu Cuvaju, bratu hrvaškega kralja, komisarja, je podeljeno plemstvo s pridevkom »od Carevdara«.

* Novi topovi. Na Dunajskem kame-nem polju so se vršili poizkusi z novimi

30,5 cm kalibrskimi poljskimi havbicami. Projektili tehtajo 350 kg vsak, visoki so čez en meter ter vsebujejo 40 kg ekrazita. S temi topovi so streljali na daljavo 7000 metrov, krogla je dosegla višino 4000 metrov. Učinek strela je grozen. Kot tarča je služila dva in pol metra debela železno-betonska plošča, ki jo je projektil raznesel na drobne kosce. Vojna uprava je z uspehi teh topov popolnoma zadovoljna ter hoče baje naročiti več baterij teh havbic. Strašno!

* Troški pogreba umrlega japonskega cesarja. Državni zbor je dovolil en in pol milijona jenov (okolo 7 in pol milijona kron) za pogrebne slavnosti umrlega cesarja. Vsi stroški pogrebnih slavnosti znašajo dva milijona jenov (10 milijonov kron), a en del pokrije cesarska rodovina.

Srednješolski vestnik.

** Poostreni predpisi za hrvaške srednje šole. Naučni oddelek hrvaške deželne vlade je izdal poostren disciplinarni red za srednje šole. Ravnatelji šol morajo strogo paziti, da sprejemajo v zavode le take dijake, za katere imajo sigurno jamstvo, da bodo v šoli napredovali. Nadalje se ima strogo paziti na to, da bodo koncem prvega polletja na vsak način izključeni iz prvega razreda oni učenci, za katere se je dokazalo, da so nesposobni za napredek. K maturi se smejo spustiti samo popolnoma sposobni. Predpisi glede poseta gledališč in enakih zavodov se morajo odslej izvajati. Istotako tudi naredba, ki prepoveduje srednješolcem sodelovanje pri športnih klubih. Posejanje čitalnic je strogo prepovedano. Učno osobje mora tudi paziti, kake knjige bero dijaki, ki jim je tudi najstrožje prepovedano, da so naročniki političnih listov. Dijaki, ki so napram profesorjem osorni, se morajo takoj izključiti.

** V boj za slovensko srednje šolstvo v Trstu. Vážnost slovenske srednje šole v Trstu je neizmerna, in za to zahtevo se morajo zavzeti vsi tržaški Slovenci brez razlike političnega mišljenja. Pomislimo samo, kako vrednost bi zadobila slovenska naša ljudska šola, ki mora konkurirati proti korupciji italijanskega magistrata, a ne daja svojim obiskovalcem pravice do obiskovanja srednje šole, ker slovenske šole te vrste — ni v Trstu! Vzroka propadanju slovenskih ljudskih šol v nekaterih krajih spodnje okolice je iskati samo v tej okolnosti. Človek nima poguma, da bi Slovencem, ki hočejo pošiljati svoje otroke na srednjo šolo, priporočali obisk slovenske ljudske šole, ker združen z izgubo enega ali dveh let. Zatorej vsi v boj za to našo opravičeno zahtevo z zavestjo, da pravica mora zmagati! Tudi državnozborna slovenska delegacija na Dunaju naj se zavzame za to našo zahtevo vseslovenskega pomena!

Učiteljski konvikt.

a) Darovi. Zbrana družba v gostoljubni Gnusovi hiši v Dolu pri Hrastniku 7 K; tov. Engelbert G a n g l 10 K namesto venca na grob svoji sestrični Mariji Pečetovi; tov. Ivan Benedičič 1 K. Hvala!

b) Letnina. H. Bračič, S. Gajšek, Fr. Zechner, J. Preželj in L. Kokot, vsi iz Dobove pri Brežicah. Ivan Benedičič in sopraga iz Škocjana na Dolenjskem. Mirko Govekar iz D. M. v Polju. Klotilda K u n a s z iz Suhorja pri Košani. Hvala!

c) Novi mladinski spisi. Šolskim vodstvom in krajnim šolskim svetom naznanjamo, da izda Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta zopet pet novih mladinskih spisov, in sicer: 1. zvezek Josip Ribičičevih spisov; 2. in 3. zvezek Andrej Rapetovih spisov; 3. zvezek Engelbert G a n g l o v i h spisov in 4. zvezek spisov Mišjakovega Julčka. V kratkem pričnemo tudi z izdajanjem spisov našega znanega mladinskega pisatelja Ivo T r o š t a. Vsi navedeni pisatelji so odstopili svoje spise Učiteljskemu konviktu brezplačno. Hvala!

Kranjske vesti.

—r— 3. gospodinski tečaj »Društva slov. učiteljic« v Ljubljani. V tem tečaju smo prejeli še naslednje poročilo: V soboto 24. t. m. se je končal tretji, letos šesttedenski gospodinski tečaj, ki ga je svojim članicam priredilo »Društvo slov. učiteljic«. Ti tečaji imajo dalekosežni pomen, izobraziti učiteljice teoretično in praktično v dobre gospodinje, da bodo v slučaju potrebe pripravljene podajati pouk v gospodinjstvu. Poleg »društva slov. učiteljic« so uvideli tudi drugi važnejši faktorji pomen gospodinskih tečajev za učiteljice in po priporočilu vlade je vis. ministrstvo naklonilo tej prireditvi znaten prispevek, ki bo kril troške za prostore in učne moči. Tečaj se je vršil v kras-

nih prostorih „Mladike“, kjer so združene vse prednosti za tako prireditelja. V vzorno urejeni kuhinji, v shrambah, v kletih, v jedilnici, povsod je napravljeno vse v smislu higijeničnosti, modernega in praktičnega gospodinjstva. Vdeležke se bodo z veseljem spominjale svoje gospodinjke šole. V tečaju je bilo 14 učiteljic. Te so v popolni meri storile svojo dolžnost, žrtvovali so denar, svoje počitnice in vse svoje moči, da so dosegle sijajen uspeh. Vračajo se kot dobre gospodinjice in izučene kuharice na svoj dom. Ker so obedovale z njimi tudi vdeležke istočasno vrščege se šivalnega tečaja, so zadobile usposobljenost kuhati tudi za večje število oseb, kar je velikega praktičnega pomena. Imele so priložnost pokazati svojo umetnost češkim in ruskim kolegijam, ki so jih počastile s svojim obiskom. Povabljenke so bile polne hvale. Duša gosp. tečaja je bila njegova vzorna voditeljica gđc. Jerica Zemljanova. Njej gre zasluga, da se sploh morejo vršiti ti tečaji. Neprekosljiva gospodinja je in učiteljica, oboje skupaj jo usposablja, da dosega brez vidnega truda popoln uspeh. Izvršuje svojo nalogo mirno, odločno in tako ljubeznivo, da je postala vsem učenkam najdražja prijateljica. Mnogo sta k uspehu tečaja pripomogli tajnica društva gđc. Mehletova in gđc. Vita Zupančičeva. Poleg praktičnega gospodinjstva so se vršila tudi predavanja. Neizbrisani utis je pred vsem povzročilo predavanje g. svetnika Milčinskega, ki je podal življenjske mladostne zločince, ki so jih napisali ti sami. Vzbudil je v svojih slušalkah močno zanimanje za važno vprašanje o zanemarjeni mladini. G. dr. Rus, ki se je letos že v tretjič odzval vabilu društva, je predaval o domači in šolski higijeni, o nalezljivih boleznih, o prvi pomoči pri nezgodah. Temeljitim izvajanjem so učenke sledile z veliko pozornostjo in so se marsikaj naučile za praktično uporabo. G. ing. Turk si je izbral gospodinjstvom poučno gradivo. Predaval je o organski kemiji in o prvih. Ravno predavanja te vrste so velikega pomena za pravo umevanje naloge, ki jo ima moderna gospodinja. G. dr. Lipold je s svojimi predavanji „O pravu z ozirom na ženo“ povzdignil splošno izobrazbo svojih slušalk, ker učiteljice nimajo priložnosti poučiti se o pravu in jim manjkajo najpreprostejši pojmi o tem, kar mora vedeti vsak izobraženec. Stari znanec naš, vsaj predava tudi že v tretjič v gosp. tečajih učiteljic, g. tržni nadzornik Ribnikar, je peljal gojenke na trg ter jim je tam razlagal zanimivosti, ki jih mora vedeti gospodinja, da kupi nepokvarjeno blago. Vsi predavatelji so se žrtvovali radevoljno za dobro stvar in so si pridobili trajne zasluge. Ko se je vršil končno v okrašen obednici „Mladike“ slavnostni obed, katerega so se udeležili poleg dam, gospe dež. šol. nadz. Levčeve, gđc. voditeljice Wessnerjeve in predsednice „Društva slov. učiteljic gđc. Maroutove, gospodje dež. šol. nadz. Hubad, vladni svetnik Senekovič, dr. Vončina, predavatelji in poročevalci, je bila sodba ta, da so gojenke in učiteljice zaslužile red „odlično“. Naša srčna želja je, da bi se slovenskim učiteljicam prirejali stalno taki gospodinjstvi tečaji.

—r— Iz ljudskošolske službe. Deželni šolski svet je dovolil izprašani učiteljski kandidatinji Palmiri Fajdžigovi brezplačno prakso na dekliški pretrazrednici v Kranju. Za provizorično učiteljico in voditeljico enorazrednice pri Sv. Duhu v logaškem šolskem okraju je imenovana Marija Sušteršičeva. — Kakor nam poročajo, je dovršila Albina Svetkova, učiteljica pri Sv. Jakobu v Ljubljani, na c. kr. trgovski akademiji v Gradcu letošnji tečaj za naobrazbo strokovnih učiteljev na trgovsko nadaljevalnih šolah z odličnim uspehom. — Izprašana učiteljska kandidatinja Gabriela Pipanova je dopuščena k brezplačni šolski praksi na Trati. Učiteljici Apoloniji Faturjevi je poverjeno začasno vodstvo dvorazrednice v Mošnjah.

—r— Kmetijska šola na Grmu prične z mesecem novembrom novo šolsko leto 1912/1913. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca. Priporočamo to šolo pred vsem sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev in sploh mladencem, ki morejo le pozimi od doma. Mladenci, ki so kaj bolj šolani, se morejo sprejeti tudi v II. tečaj zimske šole, tako da ostanejo le pet mesecev na šoli. Letna šola traja od novembra do konca oktobra in je namenjena pred vsem sinovom iz vinorodnih krajev naše dežele. Za sinove kranjskih posestnikov je razpisanih 36 prostih mest. Plačujoči učenec pa plačujejo za hrano in stanovanje po 30 K na mesec. Prošnje za sprejem v šolo je vložiti zadnji čas do 15. septembra t. l. na ravnateljstvo kranjske kmetijske šole na Grmu, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila.

—r— Petindvajsetletnik mature obhajajo dne 2. septembra t. l. tovariši Andolšek, Cvirni, Kramar, Korošec, Pianek in Rojina. Še mnogo let!

—r— Ljudsko šolstvo. Novomeški okrajni šolski svet je prestavil prov. učitelja in voditelja v Ambrusu Franca Kavčiča v isti lastnosti v Šmilhel pri Žužem-

berku. — Kranjski deželni šolski svet je sklenil razširiti dvorazrednico v Kranjski gori na tri razrede, enorazrednico v Mekinjah na dva razreda, dvorazrednico pri Sv. Križu (okr. Kranj) na tri razrede in enorazrednico pri Sv. Gregorju (okraj Kočevje) na dva razreda. Nastavljena je Zora Blinc na Vinici. Začasno (za eno leto) se upokoji Katarina Kobal-Valenčič, stalno se upokoji Amalija Prevč. Kranjski deželni šolski svet je prestavil def. učiteljo na enorazrednico v Tunich Kornelijo Kencilja na dvorazrednico v St. Vidu pri Cerknici ter pripustil abs. učiteljsko kandidatinjo Ano Debelak k brezplačni šolski praksi na štirirazrednici v Šmartnem pri Litiji.

—r— Iz seje okrajnega šolskega sveta v Radovljici dne 21. avgusta. Predsednik poroča o predsedstvenim potem rešenih stvareh. — Stavi se predlog za izpraznjenje mesta nadučitelja v Mošnjah, za učiteljsko mesto v Gorjah in Koroški Beli. — Remuneracije za uspešni pouk v kmetijstvu se predlagajo sledečim učnim osebam: Azman Jos., Breznica; Žirovnik Jos., Gorje; Flere Fr., Kranjska gora; Pleničar Josip, Kropa; Markovšek Fr., Ljubno; Jeglič Ivan, Dovje; Šemerl Ivan, Lesce; Korošec Josip, Mošnje; Blažič Ivan, Dobrava; Slašak Jul., Radovljica; Zupančič Iv., Rateče; Vrezec Janko, Ribno; Žagar Ivan, Kamna gorica; Rus Fr., Bled. Nagrada za pouk v dekliških ročnih delih se predlaga pom. učiteljici Markovšek Josipini, Ljubno. — Druga starostna doklada od 1. septembra 1912 se prizna učiteljici Ani Pleničarjevi. — Ugodno se rešita dve prošnji za denarno podporo. — Potrdijo se računi 13. okrajnih šolskih svetov. — Slučajnosti: Soglasno se sklene: Običajna učiteljska konferenca naj letos odpade, pač pa se naj izvrši izvolitev dveh učiteljskih zastopnikov v c. kr. okr. šolski svet. — Vbo doče naj se vrše okrajne učiteljske konference vsako tretje leto. — Ker se ne vrši letos okr. učiteljska konferenca, naj se le-ta nadomesti l. 1913. — Soglasno se dalje sklene, naprositi merodajne faktorje, da delujejo na to, da se kranjski in radovljiški okraj razdeli v dva samostojna nadzorniška okraja, zakaj le na ta način bo mogoče uspešno delovati v povzdigo šolstva. — Pri tej seji se je v iskrenih besedah poslovil od svojega mesta c. kr. okr. šolski nadzornik J. Janežič. Zahvalil se mu je v imenu vseh udov predsednik c. kr. okrajnega šolskega sveta c. kr. okr. glavar Fr. Župnek, a v imenu učiteljstva Ivan Segar.

Štajerske vesti.

—š— Spomniska plošča B. Flegeriča. Sv. Boljenk pri Središču: Dne 8. septembra se odkrijeta na domu Božidarja Flegeriča spomniska plošča, na njegovem grobu pa spomenik.

—š— Tečaj za uporabo sadja in zelenjave se vrši na mariborski vinorejski šoli od 16. do 21. septembra 1912. Prijave na ravnateljstvo do 10. septembra.

—š— Glavni zbor »Narodne stranke« se vrši letos v nedeljo, dne 6. oktobra v Celju. Isti dan se vrši velika veselica v prid »Narodnemu skladu«. »Narodni List« izjavlja, da hoče priobčiti iz peres odličnejših naprednih politikov članke, v katerih se bo razpravljalo o različnih mnenjih glede bodoče strankine taktike, osobito o vprašanju štajerskega deželnega zbora, ker je to najaktualnejše in ker bomo imeli skoro gotovo na pomlad, če že ne prej, deželnozborske volitve.

—š— Naslov vladnega svetnika je dobil ravnatelj graške trgovske akademije dr. Karl Hassak.

—š— Nova šola. Mestna občina v Celju je dozidala ljudsko šolo za dečke in deklice. Pouk v tej novi šoli se začne že na jesen. V dosedanjih šolah za dekleta mislijo imeti meščansko šolo za dečke in dekleta. Kaj pa bo s staro deželno meščansko šolo za dečke, se ne ve. Naj se pusti ta deželno-meščanska šola z izpremenjenim učnim načrtom Slovincem!

Tržaške vesti.

—t— Razdelitev sadnega drevja članom Kmetijske družbe tržaške. Da se kolikor možno razširi umno sadjarstvo po tržaški okolici, ki ima dobro lego za to panogo kmetijstva in dobrega odjemalca v tako neposredni bližini mesta Trst, se kmetijska družba že nekaj let sem bavi z razdelitvijo sadnih dreves plemenitih vrst. Tudi v tem letu nakupi družba posebno prtilikava nizka drevesa, ki pri tukajšnjih vremenskih razmerah najbolj uspevajo in sicer: črešnje, hruške, jabolka, marelice, breskve, slive, češpeline orehe, in jih porazdeli med svoje člane. Vsak ud dobi brezplačno po tri drevesca; nad to število jih morajo dobiti udje do 15 drevesc po znižani, nad 15 drevesc pa po polni kupni ceni. Da se zamore doznati približno šte-

vilo zahtevanih vrst, se je udom samim ali pa odboru gospodarskih svetov in zupnikom družbe priglasiti s polami najdalje do 15. septembra t. l. v družbeni pisarni, ulica G. Galatti 14. II.

Splošni vestnik.

Umrla je v mestni ženski bolnišnici v Gorici dne 16. t. m. Marija Pečetova, učiteljica na Rakeku na Kranjskem. Pokojnica je bila nevrastenična in se je pred 14 dnevi v hipni nevrasteničnosti vrgla skozi okno drugega nadstropja. Umrla je na dobjenih poškodbah. Tako je kruta smrt zopet posegla v vrste naprednega kranjskega učiteljstva. — Naša značajna somišljenica je bila marljiva, vestna in visoko izobražena učiteljica ter tako prikupljivega značaja, da so jo vsi radi imeli in spoštovali. — V začetku svojega učiteljevanja je službovala na Kranjskem in pri Sv. Petru v Savinjski dolini, zadnja leta pa na Rakeku. Z živahne in plodovite delavnosti na šolskem polju jo je nenadoma iztrgala kruta usoda. Vrlji kolegiji bodi ohranjen časten spomin!

»Omladinovski« radikalizem. Zadnja številka »Omladine« je postala tako razbirla, da je menda ni napredne stvari, v katero se opravičeno ali neopravičeno ne obrega. Cinizem, ki ga širi ta list, gotovo ni vesel poziv teh bodočih generacij. Radikalno kritiziranje jim je menda postalo že rokodelstvo, ki jih vsakega pol leta zbudi iz njih brezdelja. Tako n. pr. so našli gospodje »Slovenčev« kritiko in zabavljanje čez »Učiteljskega Tovariša«, ki je izšlo skoro že pred pol letom in so se postavili na štališče moralistov in ponatiskovalcev »Slovenčevih« napadov. — Na drugi strani si prisvajajo naivno kritiko nad vso slovensko žurnalistiko; na tretji strani udrihajo z nezrelimi in neplodnimi nazori po »Slovenskem Ilustrovanem Tedniku« in na četrti strani že po Družbi sv. Cirila in Metoda. — Ko pridejo v življenje, bodo nemara snedli še — sebe!

Odlikovanje. Cesar je ravnateljico višje dekliške šole v Zagrebu, Milko Pogacičevo, odlikoval z zlatim križcem za zasluge.

Hrvaški učiteljski dom v Cirkvenici bo kmalu dovršen. Zgradba je lepa, stoji sredi parka, ima kopališče in betonsko ploščnato streho s prelepim razgledom na morje. Vsi stroški znašajo 100.000 K.

Naborniki in alkohol. V Avstriji je bilo leta 1875. od 1000 nabornikov nespodobnih za vojaško službo 398; leta 1881. že 462 od 1000; leta 1885 pa že 568. In tako dalje. Osrednja statistična komisija na Dunaju poudarja, da je nazadovanju kriv v glavnem alkohol. Država, ki hoče imeti dobre in krepke vojaške, bi morala omejevati uživanje alkohola; ali namesto tega išče vedno nove davke iz alkohola za državne potrebe!

III. slovenski protialkoholni kongres in obenem desetletnico protialkoholnega dela na Slovenskem obhajajo v Ljubljani letos v nedeljo dne 17. novembra. Sodelovala bo nova organizacija »Sv. vojska« in »Društvo zdravnikov na Kranjskem«.

III. avstrijski protialkoholni shod bo od dne 22. do dne 25. septembra v Solnogradu. Prav bi bilo, da bi Slovenci na njem ne bili premalo zastopani. Solnograd je tudi kot izletna točka jako hvaležen, vožnja po novi turski železnici jako lepa. Kdor misli iti na shod, naj se prijavi uredništvu »Zlate Dobe« v Ljubljani.

Novi stokronski bankovci. »Neues Wiener Tagblatt« poroča, da bodo jeseni izdali nove stokronske bankovce. Avstro-ogrsko banko so do tega privedli tehnični vzroki. Novi stokronski bankovci bodo enostavnejši.

Slovani in kongres za umetniško vzgojo v Draždanih. Povodom mednarodnega kongresa za umetniško vzgojo je prišlo začetkom tega meseca v Draždane veliko število slovanskih učiteljev risanja z vseh šol. Imeli so dva sestanka v restavraciji Palmengarten, katerima je prisostvovalo okoli 200 oseb iz vseh krajev slovanske domovine. Nadzornik Hradilik je v imenu Čehov pozdravil zastopnike vseh narodnosti. V imenu Slovincencev je odzdravil prof. Saša Šantel, ki je čestital Čehom na njih krasnih uspehih na razstavi in opravičeval Slovence, ki se kongresa in razstave niso udeležili, ker niso organizirani. — Na drugem sestanku, ki ga je priredil Draždanski »Sokol« in ki je bil še bolj obiskan od prvega, je bil izvoljen skupen odbor zastopnikov vseh slov. narodnosti. Ta odbor je naložil posameznim zastopnikom nalogo, v ožji domovini združevati vse sile, da bo možno Slovanom na prihodnjem kongresu, ki bo po 4 letih v Parizu, nastopiti v skupnem oddelku. — Sklenilo se je nadalje proglasiti kot glasilo slovanskih učiteljev risanja bogato ilustrovani mesečnik: »Naš smer« (letnik 9 K), ki izhaja v Brnu in ki bo odslej prinašal članke v vseh slovanskih jezikih. Eventualne

bližje informacije, je nasloviti na adresi: Prof. I. Vydra, redakter mesečnika »Naš smer«, ali pa prof. S. Šantel, Pazin (Istra).

25letnica društva »Komensky« na Dunaju. Krajna skupina dunajskega češkega društva »Komensky« je praznovala dne 25. t. m. 25letnico svojega obstanka. Dunajska nemško-radikalna »Ostdeutsche Rundschau« je priobčila poziv, naj vsi radikalni dunajski Nemci preprečijo to slavnost. Odseka »Deutschradikale Vereinigung« v XIV. in XV. okraju sta sklicala številne protestni shod v hotelu »Fuchs«, na katerem je mnogo nemško radikalnih drž. poslancev, mestnih svetovincev in okrajnih zastopnikov na Dunaju v ostrih besedah napadalo češko slavnost. — Slavnostni prostor v Klementinengasse v XV. okraju je bil obkrožen z močnim policijskim kordonom, da ne bi prišlo do spopadov med Čehi in Nemci. Celo popoldne je prišlo med nemškimi radikali in policijo na ulicah do spopadov, kjer je bilo tudi mnogo oseb aretiranih. Še dolgo po protestnem shodu v hotelu »Fuchs« so se nahajali nemški radikali na vrtu hotela »Fuchs«. Nemška kultura!

Novi zavarovalni predmeti. V ruskem ministrstvu za notranje stvari leži sedaj načrt, katerega začetnik si je nadel kakor smoter veliko nalogo: zavarovanje kmetijstva proti slabim letinam. Tako zavarovanje je za Rusijo, ki živi z večinom delom od poljedelstva in v kateri niso slabe letine ravno redke, postalo življensko vprašanje, in toliko vlada kakor tudi občinstvo simpatizujeta odkrito za tak načrt. Država bo podjetje celo podpirala gmotno, ako bi se izkazalo, da je pomoč potrebna; tako je nedavno rekel neki kompetentni zastopnik vlade. Zdi se pa, da ne dobi podjetje nikake primerne finančne podlage. V začetku so hoteli ustanoviti podjetje s temeljno glavnico pol milijona rubljev, vendar bo bržkone vlada zahtevala en milijon rubljev. Za tak znesek so že tudi podpisane večje vsote, in ustanovitelji bodo torej lahko ugodili vladi. Važno točko v njihovem programu tvori vprašanja boja proti slabim letinam. Družba ne bo le z izplačevanjem odškodnin obvarovala posameznih zavarovalcev pred gmotnim poginom; marveč hoče s posojevanjem denarja posameznim kmetovalcem iti na roko, da racionalneje izpopolnijo gospodarsko metodo, in tako indirektno prispevati, da se čim bolj zmanjša možnost slabih letin. Nevarnost za družbo bi tvorilo svede več slabih letin, ki bi se vrstile zaporedoma.

SUKNO in modno blago za gospe in gospe priporoča izvorna blaga
Prokop Skorkovský in sin
v Humpolcu na Češkem
Vzorci na željo franco. Zelo
zmerne cene. Na željo dam tu
izgotoviti gosposke obleke.

ZEFIRE

Razgled po šolskem svetu.

— Promocija na dunajskem vseučilišču. V pravkar minolem akademskem letu je bilo na dunajskem vseučilišču promoviranih 960 kandidatov, dva izmed teh »sub auspiciis imperatoris« in 32 kandidatinj. — In sicer je bilo promoviranih na bogoslovski fakulteti 25, na juridični 456, na medicinski 257, med temi 10 slušateljic; na filozofični 222, med temi 22 slušateljic. — Vrhutega je bilo 82 kandidatov, med temi 6 kandidatinj proglašanih za lekar-narje.

— Hrvatska obrtna šola v Pulju. S prihodnjih šolskim letom otvorijo v Pulju obrtno šolo, ki bo razdeljena na tri oddelke, in sicer s hrvaškimi, laškimi in nemškimi učnim jezikom.

— Vseučiliški profesor zblaznel. Profesor češke univerze dr. Emanuel Tyrš, star 46 let, je hipoma zblaznel in skočil iz svojega stanovanja v drugem nadstropju na ulico, kjer je obležal težko poškodovan. Par ur pozneje, ko so ga pripeljali v bolnišnico, je umrl.

— Vseučilišni docent dr. Bogumil »Pregleda predavanj« zagrebškega vseučilišča — predaval v prihodnjem semestru. Kakor čujemo, namerava naznaniti predavanja šele za letni tečaj leta 1913.

— Letno poročilo višje realke v Ljubljani izkazuje, da je bilo koncem šolskega leta 1911/12 na tem zavodu 541 učencev, izmed katerih je bilo 199 Nemcev, 330 Slovincencev, 5 Hrvatov, 4 Čehi in 3 Italijani. Z izvrstnim uspehom je končalo šolsko leto 35 dijakov, z dobrim 314, s splošno zadostnim 36, z nezadostnim 91. Ponavljalni izpit ima 17 učencev, neklasificiranih je bilo 8.

— Slovansko dijaštvo na avstrijskih visokih šolah. Na avstrijskih visokih šolah je bilo skupno 36.324 slušateljcev. Slovanov je bilo 18.450, to je 50:78 odstotkov, Nemcev 15.484 ali 42:62 odstotkov. Ostanek 6:6 odstotkov odpade na Italijane, Madjare, Romune in druge narodnosti.